

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

Dostępność i Dziedzictwo

Standardy dostępności w zabytkach

Victoria & Albert Museum, London, UK

Dostępność i Dziedzictwo

Standardy dostępności w zabytkach

- odpowiedź na wyzwania związane z zapewnieniem dostępności obiektów zabytkowych pełniących funkcje publiczne.
- **poprawa dostępności architektonicznej** obiektów zabytkowych poprzez **zmniejszenie barier**: prawnych, proceduralnych i metodologicznych, które utrudniają zapewnienie dostępności zabytków.

Dostępność i Dziedzictwo

Standardy dostępności w zabytkach

- wypracowanie wytycznych, standardów, schematów w zakresie postępowań konserwatorskich dot. zapewnienia dostępności zabytków.
- katalog rozwiązań i dobrych przykładów dla wszystkich uczestników procesu inwestycyjnego.
- wdrożenie wypracowanych rozwiązań poprzez szeroki zakres szkoleń i warsztatów, którymi zostaną objęte zwłaszcza służby konserwatorskie.
- propozycje zmian prawnych
- projekt wytycznych Generalnego Konserwatora Zabytków

- największa w Polsce instytucja kultury zajmująca się zabytkami i dziedzictwem kulturowym.
- od ponad 60 lat współpracuje ze środowiskami konserwatorskimi i architektoniczno-budowlanymi.
- zapewnia eksperckie i opiniodawcze wsparcie dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz innych instytucji publicznych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.
- prowadzi prace koncepcyjne i doradcze w zakresie dostępności zabytków.

Zadanie 1

Identyfikacja i analiza problemu zapewnienia dostępności zabytkowych obiektów użyteczności publicznej

- Etap 1 - Rozpoznanie problemu
- Etap 2 – Analizy
- Czas trwania: I kw. 2025 – II kw. 2026

Zadanie 2

Opracowanie wyników badań. Wzmocnienie kompetencji kadr konserwatorskich i in. interesariuszy Projektu.

- Etap 1 - Opracowanie wyników Zadania 1
- Etap 2 - Wdrożenie i upowszechnianie wyników Projektu
- Czas trwania: III kw. 2026 – II kw. 2028

Zadanie 1 – Etap 1 - Rozpoznanie problemu

Wstępne kategorie analizowanych obiektów:

- Obiekty wykorzystywane przez podmioty publiczne:
 - urzędy;
 - szkoły i pozostałe placówki oświaty;
 - placówki ochrony zdrowia;
 - placówki opieki i usług społecznych;
 - jednostki szkolnictwa wyższego i nauki;
 - instytucje kultury.
- Obiekty kultu;

Działania:

- badanie środowiska urzędników zajmujących się ochroną zabytków;
- przeprowadzenie analizy w celu wyboru:
 - krajów,
 - obiektów zagranicznych i polskich
- zorganizowanie jednodniowego wydarzenia inauguracyjnego Projekt;
- powołanie grupy konsultacyjnej, składającej się z przedstawicieli środowisk osób ze specjalnymi potrzebami, służb konserwatorskich i architektów.

Zadanie 1 – Etap 2 - Analizy

- Analizy uwarunkowań prawnych i dokumentów strategicznych:
 - identyfikacja organów administracji publicznej mających kompetencje w procesie i interesariuszy procesu;
 - identyfikacja wewnętrznych wytycznych administracji/organizacji architektów lub konstruktorów;
 - identyfikacja barier prawnych i proceduralnych skutecznego prowadzenia procesu zapewniania dostępności obiektów zabytkowych;
 - międzynarodowe seminarium poświęcone wymianie doświadczeń w zakresie obowiązujących uwarunkowań prawnych oraz możliwych rozwiązań zapewniania dostępności zabytków.

Zadanie 1 – Etap 2 - Analizy

- Analiza dobrych praktyk w zakresie dostępności zabytków
 - wyjazdy studyjne w Polsce (co najmniej 15 przykładów) i w wybranych krajach europejskich (co najmniej 10 przykładów)
 - dla każdego obiektu zostanie wykonana:
 - analiza sposobu zapewnienia dostępności - sporządzona przez ekspertów zapewnienia dostępności architektonicznej;
 - analiza zachowania wartości zabytkowych - sporządzona przez ekspertów NID;
 - Opracowanie wyników obu analiz i stworzenie katalogu dobrych praktyk i modelowych rozwiązań zapewnienia dostępności obiektów zabytkowych w wybranych kategoriach:

Zadanie 2 – Etap 1 - Opracowanie wyników Zadania 1

- Standardy kompleksowej dostępności architektonicznej w obiektach zabytkowych w wyznaczonych kategoriach przy poszanowaniu wartości historycznej i oryginalnej substancji zabytkowej;
- Katalog dobrych praktyk udostępniania obiektu zabytkowego dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- Schematy w zakresie dobrych praktyk proceduralnych postępowań konserwatorskich;
- Schematy oceny dokumentacji architektoniczno-budowlanej w zakresie zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami przy poszanowaniu wartości historycznych w ramach postępowań konserwatorskich ;
- Przygotowanie projektu wytycznych Generalnego Konserwatora Zabytków;
- Propozycje do zmian prawnych;
- Projekt modelowych rozwiązań architektonicznych służących jako darmowa baza wiedzy i przykładów do wykorzystania w projektach architektonicznych

Zadanie 2 – Etap 2 - Wdrożenie i upowszechnianie wyników Projektu

- **Szkolenia:**

Grupa docelowa: pracownicy służb konserwatorskich na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

- **Warsztaty:**

Grupa docelowa: pracownicy służb konserwatorskich i administracji architektoniczno-budowlanej, architekci i inni uczestnicy procesu inwestycyjnego.

- **Inne formy przekazu, np. webinaria**

- **Przygotowanie materiałów szkoleniowych do wykorzystania po zakończeniu Projektu.**

- **Publikacja:**

- tom 1 - standardy konserwatorskie:
- tom 2 - katalog dobrych praktyk:

- **Konferencja podsumowująca Projekt.**

- **Angażowanie środowiska osób ze szczególnymi potrzebami w działania Projektu, m.in. przy użyciu mediów społecznościowych.**